

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

ZIŅOJUMS PAR DIVPUSĒJĀ UN TRĪSPUSĒJĀ SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBU LATGALES REĢIONĀ

2013.gada II pusgads

Ziņojumu sagatavoja:
Latvijas Darba devēju konfederācijas
Reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatore
Latgales reģionā
Skaidrīte Baltace

Šis materiāls ir veidots ar Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr.1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15% Latvijas valsts ar Sabiedrības integrācijas fonda starpniecību.

Rēzekne, 2014.gada janvārī

© Latvijas Darba devēju konfederācija

Saturs

IEVADS.....	3
1. DIVPUSĒJAIS SOCIĀLAIS DIALOGS	5
1.1. Reģionā izveidotās uzņēmēju biedrības, darba devēju organizācijas, to raksturojums, darbība, aktivitātes izvērtējums	5
1.2. Arodbiedrību organizācijas reģionā	8
1.3. Sadarbība formas starp darba devēju organizācijām un arodbiedrībām reģionā	8
1.4. Ja reģionā nav divpusējo konsultatīvo mehānismu, tad kāda ir darba devēju organizāciju un arodbiedrību atvērtība sociālā dialoga īstenošanai.....	9
1.5. Koplīgumu skaits reģiona uzņēmumos. Koplīgumu raksturojums.....	10
1.6. Secinājumi par sociālā dialoga situāciju reģionā.....	10
2. TRĪSPUSĒJAIS SOCIĀLAIS DIALOGS. REĢIONĀ DARBOJOŠĀS TRĪSPUSĒJĀS KONSULTATĪVĀS PADOMES, TO RAKSTUROJUMS, DARBĪBA, AKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS	11
2.1. Daugavpils Trīspusējā konsultatīvā padome.....	11
2.2. Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvā padome	12
3. LDDK LATGALES REĢIONA DARBA DEVĒJU KONSULTATĪVĀ CENTRA INICIATĪVAS	13
3.1. LDDK pārstāvniecība valsts un pašvaldību institūcijās reģionā.....	13
3.2. Organizētie pasākumi un to efektivitātes novērtējums	13
3.3. SVID analīze	14
3.4. Izvirzītās prioritātes un darba uzdevumi nākamajam pārskata periodam (2014. gadam): ...	15
3.5. Aktuālie jautājumi un problēmas uzņēmumu skatījumā	15
3.6. Sociālā dialoga faktiskā situācija un attīstības tendences Latgales reģionā.....	16

IEVADS

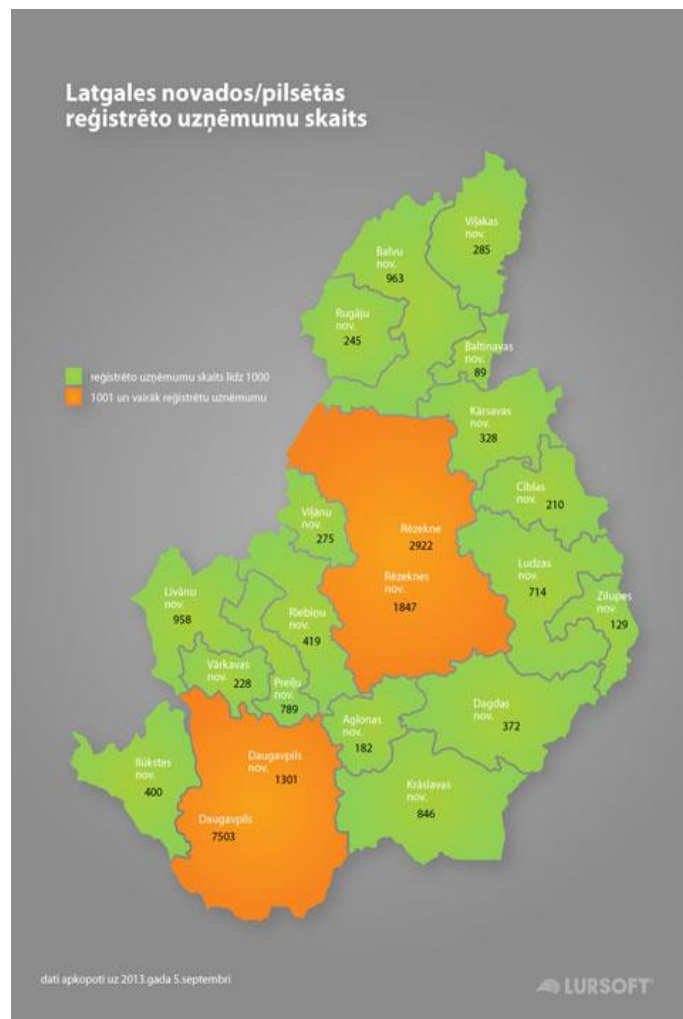
Pēc pašreizējā administratīvā iedalījuma Latgales reģionā ietilpst 19 novadi – Aglonas novads, Baltinavas novads, Balvu novads, Ciblas novads, Dagdas novads, Daugavpils novads, Ilūkstes novads, Kārsavas novads, Krāslavas novads, Līvānu novads, Ludzas novads, Preiļu novads, Rēzeknes novads, Riebiņu novads, Rugāju novads, Vārkavas novads, Viļakas novads, Viļānu novads, Zilupes novads un divas republikas nozīmes pilsētas – Rēzekne un Daugavpils. Kopējā reģiona platība sastāda 14 547 kvadrātkilometri, kas ir 22,52 procenti no visas Latvijas teritorijas.

Saskaņā ar Latvijas informācijas tehnoloģiju uzņēmuma Lursoft 2013. gada septembrī veikto pētījumu par uzņēmējdarbības vidi Latgales reģionā secināts, ka kopējās uzņēmējdarbības tendences Latgales reģionā pēckrīzes periodā ir pozitīvas.*

*(skat. <http://www.lursoft.lv/press/2013/09/30/Kopejas-uznemejdarbibas-tendences-Latgale-ir-pozitivās>)

2010. gadā Latgalē bija reģistrēti 12 284 uzņēmumi, bet jau nākamajā gadā Latgalē reģistrēto uzņēmumu kopējais skaits bija pieaudzis par 20,96%, un turpina augt. 2012. gadā reģionā reģistrēti 15 579 uzņēmumi. Liela daļa no reģistrētajiem uzņēmumiem ir mazkapitāla SIA. Vadošās uzņēmējdarbības nozares novadā ir jauktā lauksaimniecība un kravu pārvadājumi pa autoceļiem, populārākās darbības sfēras Latgalē ir arī mazumtirdzniecība un nekustamā īpašuma pārvaldīšana un izīrēšana.

Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu Latgales reģionā 2012. gadā bija 13,289 tūkst. latu.

1. attēls: Latgales novados/pilsētās reģistrēto uzņēmumu skaits, avots www.lursoft.lv

Lielākie Latgalē reģistrētie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2012.gadā:

- SIA Mamas D (Daugavpils) – 70,110 milj.Ls;
- SIA Euro Energo Company (Daugavpils) – 33,531 milj.Ls;
- AS Daugavpils Lokomotīvu Remonta Rūpnīca (Daugavpils) – 30,591 milj.Ls;
- SIA SKINEST LATVIJA (Daugavpils) – 27,622 milj.Ls;
- AS Preiļu siers (Preiļu novads) – 26,616 milj.Ls;
- SIA INTERGAZ (Daugavpils) – 25,524 milj.Ls;
- SIA RĒZEKNES GAĻAS KOMBINĀTS (Rēzekne) – 24,136 milj.Ls;
- AS Daugavpils siltumtīkli (Daugavpils) – 21,537 milj.Ls;
- SIA ANTARIS (Daugavpils) – 21,034 milj.Ls;
- SIA VEREMS (Rēzeknes novads) – 17,068 milj.Ls.

Lielākie Latgalē reģistrētie uzņēmumi pēc peļņas 2012.gadā:

- SIA LatRosTrans (Ilūkstes novads) – 11,818 milj.Ls;
- SIA VEREMS (Rēzeknes novads) – 1,925 milj.Ls;
- SIA Z-Light (Līvānu novads) – 1,227 milj.Ls;
- SIA LEAX Rēzekne (Rēzeknes novads) – 888,646 tūkst.Ls;/li>
- SIA AXON CABLE (Daugavpils) – 883,288 tūkst.Ls;
- SIA VLAKON (Viļānu novads) – 877,777 tūkst.Ls;
- SIA LATTEPS (Daugavpils) – 787,722 tūkst.Ls;
- AS Daugavpils Lokomotīvu Remonta Rūpnīca (Daugavpils) – 664,015 tūkst.Ls;
- SIA Līvānu kūdras fabrika (Līvānu novads) – 642,074 tūkst.Ls;
- SIA ZELTA ZEME (Līvānu novads) – 636,802 tūkst.Ls.

Vidējais darbinieku skaits Latgales uzņēmumos pēdējos gados ir palicis nemainīgs. Vidēji vienā uzņēmumā ir 2-3 nodarbinātie. Apkopojot datus par Latgales lielākajiem darba devējiem, Lursoft secinājis, ka no TOP 10 uzņēmumiem 7 reģistrēti Daugavpilī, savukārt atlikušie – Rēzeknē un novadā.

Lielākie Latgalē reģistrētie uzņēmumi pēc darbinieku skaita 2012.gadā:

- SIA Daugavpils reģionālā slimnīca (Daugavpils) -1 416 darbinieki;
- SIA ANTARIS (Daugavpils) – 683 darbinieki;
- VSIA Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca (Daugavpils) – 605 darbinieki;
- SIA RĒZEKNES SLIMNĪCA (Rēzekne) – 540 darbinieki;
- SIA Daugavpils autobusu parks (Daugavpils) – 484 darbinieki;
- SIA Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums (Daugavpils) – 418 darbinieki;
- SIA AXON CABLE (Daugavpils) – 410 darbinieki;
- SIA RĒZEKNES GAĻAS KOMBINĀTS (Rēzekne) – 410 darbinieki;
- AS Ditton pievadkēžu rūpnīca (Daugavpils) – 337 darbinieki;
- SIA VEREMS (Rēzeknes novads) – 325 darbinieki.

1. DIVPUSĒJAIS SOCIĀLAIS DIALOGS

1.1. Reģionā izveidotās uzņēmēju biedrības, darba devēju organizācijas, to raksturojums, darbība, aktivitātes izvērtējums

Rēzeknes Uzņēmēju biedrība

Biedrība ir 2009. gada novembrī dibināta nevalstiska darba devēju organizācija, lai nodrošinātu Rēzeknes pilsētas un novada uzņēmēju interešu pārstāvniecību un dialoga veidošanu ar valsts institūcijām, pašvaldībām un starptautiskām organizācijām. Biedrības biedri pārstāv vairāk nekā 27 dažādu nozaru komercsabiedrības, izglītības un finanšu institūcijas, tajā skaitā apstrādes rūpniecību (*Verems, Nook Ltd, Baltiks East, LEAX Rēzekne, Larta1*), pārtikas, gaļas un graudu pārstrādes nozari (*Rēzeknes Gaļas kombināts, Rēzeknes Dzirnavnīeks, DFD*), transporta, sabiedrisko un citu komercpakalpojumu jomu (*Rēzeknes Autobusu parks, Grand Latgale, Darījumu nams, Dzietī, Dekom, Zeize, MS-IDI, u.c.*), būvniecību (*Rall, Veidņi.lv, MTL&DaVisko*), un tostarp arī vienus no patlaban lielākajiem darba devējiem pilsētā un novadā. Biedrības biedri ir arī Rēzeknes Augstskola, *Nordea bank Finland Plc* Latvijas filiāles Rēzeknes Klientu apkalpošanas centrs, AS "Swedbank", biedrība Biedrība "Izglītības un sociāla atbalsta centrs "Livonija", mācību centrs "Austrumi", SIA "BUTS", LDDK reģionālās attīstības un sociālā dialoga eksperte Latgales reģionā Skaidrīte Baltace. Biedrības pārstāvētajās komercsabiedrībās nodarbināti vairāk nekā 1760 strādājošie. Koplīgumi aptver 37% no nodarbināto skaita Rēzeknes Uzņēmēju biedrības pārstāvētajos uzņēmumos (kopējais nodarbināto skaits 1760, trijos uzņēmumos noslēgtie koplīgumi aptver 657 darbiniekus, t.sk. divos uzņēmumos koplīgumi noslēgti ar arodorganizācijām, vienā uzņēmumā ar darba ņēmēju pilnvaroto pārstāvi).

Lai aktīvi piedalītos politikas plānošanas, ieviešanas un uzraudzības jomā, biedrība 2010. gada sākumā ir iestājusies LDDK.

No 2010. gada 10. septembra biedrība ir LDDK deleģēts darba devēju pārstāvis Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvajā padomē.

Biedrības darbības mērķu un uzdevumu īstenošanai izveidota stabila biedrības organizatoriskā struktūra – biedrības uzraudzības institūcija ir biedrības Padome, kas sastāv no deviņiem Padomes locekļiem; biedrības pārvaldes jeb izpildinstitūcija ir biedrības valde, kas sastāv no viena valdes locekļa. Biedrības biedru darba sanāksmes tiek sasauktas ne retāk kā reizi mēnesī. Biedrības biedru sapulces notiek ne retāk kā vienu reizi pusgadā.

2. attēls: Rēzeknes Uzņēmēju biedrības pārstāvji un LDDK sociālā dialoga koordinatore Latgales reģionā uzņēmējsabiedrību izstādes "Rēzeknes Uzņēmējs" atklāšanā 10.10.2013. Foto no uzņēmēju biedrības.

Biedrības kapacitātes stiprināšanai izstrādāti un īstenoti Eiropas Sociālā fonda (ESF) līdzfinansētie projekti. No 2010. gada septembra līdz 2011. gada 31. augustam biedrība īstenoja projektu „Nevalstisko organizāciju veiksmīgas sadarbības pieredzes pārnese un Latgales uzņēmēju biedrību administratīvās kapacitātes stiprināšana” (projekta Nr. 1DP/1.5.2.2.2/10/APIA/SIF/136/10) Eiropas Sociālā fonda darbības programmā „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (sadarbībā ar „Balvu uzņēmējdarbības atbalsta klubu „KRAMS”” un biedrību „Ludzas amatnieks”). No 2012. gada janvāra līdz oktobrim biedrība īstenoja otro projektu ESF līdzfinansētajā apakšaktivitātē „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” (projekta Nr. 1DP/1.5.2.2.2/11/APIA/SIF/184/47), kura ietvaros notika apmācības projektu vadībā, tika pilnveidotas zināšanas projektu vadības grāmatvedībā; mērķa grupai nodrošināti semināri, lai pilnveidotu zināšanas, iemaņas un prasmes, kas nepieciešamas efektīvākai līdzdalībai Eiropas Savienības (ES) politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā. Projekts īstenots sadarbībā ar „Balvu uzņēmējdarbības atbalsta klubu „KRAMS”” un biedrību „Daugavpils novada uzņēmēju padome”.

Biznesa atbalstam Rēzeknes Uzņēmēju biedrība sadarbībā ar LDDK Latgales reģiona darba devēju konsultatīvo centru organizē uzņēmējdarbības daudznazaru izstādi “Rēzeknes Uzņēmējs” (ik gadu rudenī) un profesionālās un augstākās izglītības iestāžu izstādi “Izglītība un Karjera” (ik gadu pavasarī).

3. attēls: Īstenojot sociālās partnerības projektu, Rēzeknes Uzņēmēju biedrība atbalstīja bērnu brīvā laika pavadīšanas istabas labiekārtošanu Latgales vēstniecībā GORS (Austrumlatvijas koncertzālē). Foto no Latgales vēstniecības GORS, 2013. gada oktobris.

Biedrība aktīvi sadarbojas ar radniecīgām darba devēju organizācijām citos reģionos. 2012. gada janvārī biedrības pārstāvji piedalījās vizītē Cēsīs, kur tikās Zemgales un Vidzemes uzņēmēju organizācijas. 2012. gada aprīlī Rēzeknes Uzņēmēju biedrībā pieredzes apmaiņā bija Talsu Komersantu klubs, bet 2012. gada maijā – Jūrmalas, Mārupes un Rīgas uzņēmēju biedrību pārstāvji.

2013. gada 23. augustā Rēzeknes Uzņēmēju biedrība organizēja reģionālo darba devēju organizāciju pasākumu Latgalē, kurā piedalījās ap 80 uzņēmēji no visas Latvijas, t.sk. uzņēmēji no Jelgavas Ražotāju un tirgotāju asociācijas, Jēkabpils Uzņēmēju biedrības, Uzņēmēju kluba “Bauska 97”, biedrības “Mārupes uzņēmēji”, Rīgas Uzņēmēju biedrības, Cēsu Uzņēmēju kluba un biedrības “Līvānu novada uzņēmēji”. Informācija par uzņēmējdarbības vidi un attīstību Rēzeknē, iepazīšanās ar vienu no ekonomiski aktīviem uzņēmumiem un nozīmīgiem darba devējiem reģionā – metālapstrādes uzņēmumu “LEAX Rēzekne”, jauni kontakti biznesa vidē un pozitīvas emocijas – tie ir ieguvumi pēc reģionālo uzņēmēju klubu tikšanās Rēzeknē. Reģionālo darba devēju

organizāciju un uzņēmēju klubu pārstāvju vizītes mērķis – sekmēt reģionālo sadarbību un informācijas apmaiņu.

Vairāk par Rēzeknes Uzņēmēju biedrības aktivitātēm skat. mājas lapā www.reub.lv.

4.

attēls:

Reģionālo darba devēju organizāciju pārstāvji vizītē uzņēmumā "LEAX Rēzekne" 23.08.2013. Foto no uzņēmēju biedrības.

Biedrība "Līvānu novada uzņēmēji"

Ar LDDK sociālā dialoga koordinatores Latgales reģionā atbalstu un izmantojot Rēzeknes Uzņēmēju biedrības veiksmīgo attīstības piemēru, 2013. gada jūlijā izveidota jauna uzņēmēju organizācija – biedrība "Līvānu novada uzņēmēji". Biedrību dibinājuši 12 uzņēmēji, t.sk. "Līvānu Kūdras fabrika", "Līvānu Mājas un logi", "Sencis", ArGaumi", u.c. Biedrība aktīvi līdzdarbojās reģionālo darba devēju organizāciju pasākumā Rēzeknē 2013. gada augustā, attīstījusi pieredzes apmaiņu ar Bauskas uzņēmēju klubu, sadarbojas ar pašvaldību uzņēmējdarbības konsultatīvajā padomē.

Citas darba devēju organizācijas Latgales reģionā, kurām nepieciešama darbības kapacitātes stiprināšana, jo pārskata periodā aktīva darbība nav notikusi:

- Biedrība "Balvu novada uzņēmējdarbības atbalsta klubs "KRAMS"" (dibināta 1996. gadā);
- Biedrība "Daugavpils Direktoru un uzņēmēju padome" (dibināta 1998. gadā);
- Biedrība "Daugavpils Uzņēmējdarbības attīstības asociācija" (DUAA) (dibināta 2006. gadā);
- Biedrība "Uzņēmīgo sieviešu klubs "SENTIO" (Rēzekne) (dibināta 2005. gadā);
- Biedrība "Daugavpils novada uzņēmēju padome";
- Biedrība "Daugavpils novada uzņēmēju padome" (dibināta 2010. gadā).

Kopsavilkums 1.1. sadaļai:

- 1) Reģionā izveidotās uzņēmēju biedrības sadarbību ar pašvaldībām īsteno trīspusējo līgumu ietvaros un darbojoties pašvaldību uzņēmējdarbības konsultatīvajās padomēs;
- 2) Sadarbība ar citu reģionu darba devēju organizācijām tiek īstenota ar LDDK reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatoru starpniecību reģionos;

3) *Informācija par biedrībās pārstāvēto uzņēmumu skaitu, strādājošo skaitu uzņēmumos utml. jautājumiem, pieejama tikai par Rēzeknes Uzņēmēju biedrību, kas ir dibināta un darbojas ciešā sadarbībā ar LDDK reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatoru Latgales reģionā.*

4) *Vairāku ekonomiskās attīstības faktoru ietekmē par aktīvām darba devēju organizācijām Latgales reģionā uzskatāmas Rēzeknes Uzņēmēju biedrība un biedrība "Līvānu novada uzņēmēji", kas apliecina arī veiksmīgu organizatorisko modeli – abās biedrībās ir koordinators (valdes loceklis), kas nodrošina pastāvīgu komunikāciju ar uzņēmējiem un citiem sadarbības partneriem, t.sk. vietējām pašvaldībām.*

1.2. Arodbiedrību organizācijas reģionā

Informācija par arodbiedrību organizācijām reģionā iegūstama tiešās konsultācijas ar darba devējiem un darba devēju organizācijām, kā arī sadarbībā ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) reģiona arodbiedrību centriem un LBAS īstenotā ESF līdzfinansētā projekta "Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana" (2009.–2015. gads) ietvaros izveidotajiem konsultatīvajiem centriem). Daugavpilī darbojas arī LBAS konsultatīvais centrs darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumos.

LBAS reģiona arodbiedrību centri Latgales reģionā (kas ir LBAS dalīborganizāciju brīvprātīga apvienība) darbojas Daugavpilī (vadītājs Valentīns Gradkovskis, *Daugavpils Lokomotīvu remonta rūpnīca*) un Rēzeknē (vadītāja Janīna Staudža, Rēzeknes pilsētas domes Izglītības pārvalde, arodbiedrību dalībpusē vadītāja Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvajā padomē).

Uz šo pārskata periodu detalizēta informācija par arodbiedrību organizācijām reģionā nav apkopota. Uzskatāms, ka tā ir LBAS reģionālo sociālā dialoga koordinātoru kompetencē. Sociālā dialoga un sadarbības pilnveidošanai turpmākajā pārskata periodā organizējama datu apkopošana un savstarpējā apmaiņa.

1.3. Sadarbības formas starp darba devēju organizācijām un arodbiedrībām reģionā

Sadarbība starp darba devēju organizācijām un arodbiedrībām Latgales reģionā īstenojas trīspusējās konsultatīvajās padomēs Rēzeknē un Daugavpilī. Abu konsultatīvo padomju izveides procesā 2010. gadā īstenoja sekmīga sadarbība ar LDDK reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinātoru. LBAS reģiona arodbiedrību centri identificēja sadarbības partnerus un deleģējot pārstāvjus arodbiedrību dalībpusē trīspusējās konsultatīvajās padomēs vadījās no datiem par aktīvajām reģiona arodorganizācijām, pārstāvēto darbinieku skaita un dalības LBAS un iekļaušanās sociālā dialoga procesā.

Daugavpils Trīspusējā konsultatīvajā padomē 2010.-2011. gadā arodbiedrību dalībpusē pārstāvēja: Valentīns Gradkovskis (LBAS reģiona arodbiedrību centrs Daugavpilī), Andris Samušs (Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrības koordinators), Jevģēnijs Servuts (Celtnieku arodbiedrības priekšsēdētājs), Anna Junele (Latvijas Izglītības darbinieku arodbiedrība (LIZDA) Daugavpils pilsētas izglītības darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja), Inna Griņoka (Latgales arodbiedrību darba reģionālais koordinators).

Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvajā padomē arodbiedrību dalībpusē pārstāvētas šādas arodorganizācijas: Latvijas Izglītības darbinieku arodbiedrība (LIZDA) (Rēzeknes pilsētas domes Izglītības pārvalde Janīna Staudža), Latvijas Meža nozares arodbiedrība (RSEZ SIA "Verems" arodorganizācija, Dzidra Stivka), Veselības aprūpes un medicīnas darbinieku arodbiedrība (SIA „Rēzeknes Slimnīca” arodbiedrība, Izolde Aņiskoviča, no 2013. gada), Austrumlatgales virsmežniecības darbinieku arodbiedrība (Aigars Spalviņš, Latvijas

valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku arodbiedrība (LVIPUFDA) (Nodarbinātības valsts aģentūras Rēzeknes filiāles pārstāve, Inna Saliniece, no 2013. gada).

Arodorganizāciju pārstāvniecība trīspusējās konsultatīvajās padomēs parāda tendenci, ka Daugavpilī sociālais dialogs tiek īstenots ar reģiona arodbiedrību centra un reģionālā koordinatora starpniecību, savukārt Rēzeknē sadarbības partneri ir vietējo arodorganizāciju pārstāvji.

Darba procesā tiek nodrošināta regulāra informācijas apmaiņa ar LBAS koordinatoriem Latgales reģionā. Sadarbības ietvaros LBAS ir piedalījušies Rēzeknes Uzņēmēju biedrības un LDDK Latgales reģiona darba devēju konsultatīvā centra rīkotajā pasākumā "Rēzeknes Uzņēmējs" (uzņēmējsabiedrību izstāde) 2010. gada 10. septembrī, kad Rēzeknē tika parakstīta vienošanās par trīspusējās konsultatīvās padomes izveidi. LBAS pārstāvji piedalījušies arī pasākumā – izstādē "Rēzeknes Uzņēmējs 2012" oktobrī.

1.4. Ja reģionā nav divpusējo konsultatīvo mehānismu, tad kāda ir darba devēju organizāciju un arodbiedrību atvērtība sociālā dialoga īstenošanai

Divpusējās konsultatīvās padomes (tradicionālajā izpratnē kā darba devēju un arodbiedrību sadarbības mehānisms) Latgales reģionā nav izveidotas. Viens no šķēršļiem šāda konsultāciju mehānisma iedibināšanai ir partneru trūkums. Ja lielajās pilsētās (nacionālas nozīmes reģionālajos centros) Latgales reģionā Rēzeknē un Daugavpilī pastāv gan darba devēju organizācijas, gan arodbiedrību reģionālie centri, tad novadu centros, piemēram, Preiļos, Līvānos u.c., nav izteiktu sociāli aktīvu arodorganizāciju apvienības un darba devēju organizācijas.

Darba devēju (uzņēmēju) sadarbības īstenošanai ar vietējām pašvaldībām novadu pašvaldībās darbojas uzņēmēju (vai uzņēmējdarbības) konsultatīvās padomes.

Latgales reģionā šādas uzņēmēju konsultatīvās padomes izveidotas Ludzas novadā, Daugavpils novadā, Balvu novadā, Rēzeknes novadā un Līvānu novadā. Rēzeknes pilsētas pašvaldībā papildus Trīspusējai konsultatīvajai padomei izveidota arī Ekonomikas attīstības un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas komisija. Vairākās pašvaldībās pēc 2013. gada vietējo pašvaldību vēlēšanām notikušas izmaiņas komisiju sastāvā. Konsultatīvās padomes darbojas saskaņā ar pašvaldības apstiprinātu nolikumu, galvenokārt 10-15 pārstāvju sastāvā, pārstāvēti novadā tradicionālu uzņēmējdarbības nozaru uzņēmumi, kā arī pašvaldības attīstības plānošanas vai uzņēmējdarbības veicināšanas speciālisti. Par aktīvākajām Latgales reģiona uzņēmēju konsultatīvajām institūcijām var uzskatīt uzņēmēju konsultatīvās padomes Ludzā, Līvānos, Rēzeknē.

Pēc 2013. gada 1. jūnija Pašvaldību vēlēšanām tika atjaunota Rēzeknes pilsētas domes Ekonomikas attīstības un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas komisija. Tā tika izveidota 2009. gadā un aktīvi darbojās 2009.-2010. gadā. Diemžēl līdzšinējais komisijas darbs bija vairāk informatīvs, nevis vērsts uz konkrētiem priekšlikumiem uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. 12.07.2013. jaunievēlētajā Rēzeknes pilsētas domes Ekonomikas, attīstības un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas komisijā darbojas 11 pārstāvji, tostarp dažādu nozaru uzņēmumu vadītāji, t.sk. arī pašvaldības komercsabiedrību vadītāji un deputāti, arī LDDK reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatore Latgales reģionā.

Šādas konsultatīvās institūcijas ir piemērots un ekonomiskajai videi atbilstošs sadarbības veids ar vietējo pašvaldību. Kā vienu no šķēršļiem arodbiedrību puses iesaistei konsultatīvajās padomēs uzņēmēji tradicionāli min arodorganizāciju trūkumu vietējā līmenī, kā arī pārstāvniecības leģitimitāti, jo esošajām arodorganizācijām esot neliels biedru skaits.

1.5. Koplīgumu skaits reģiona uzņēmumos. Koplīgumu raksturojums.

Jautājumi par darba koplīgumiem konsultācijās par sociālā dialoga attīstību vai konsultatīvajās padomēs dienaskārtībā nav bijuši prioritāti. Veicot konsultēto uzņēmumu aptauju parādās raksturīga tendence, ka koplīgumi noslēgti galvenokārt valsts un pašvaldību iestādēs, veselības aprūpes un izglītības iestādēs. Ražošanas uzņēmumos koplīgumi tiek slēgti uzņēmumos, kur ir izveidojušās sociālā dialoga tradīcijas.

Piemēram, Rēzeknes Uzņēmēju biedrības biedru 27 uzņēmumos nodarbināti vairāk nekā 1760 strādājošie. Koplīgumi aptver 37% no nodarbināto skaita Rēzeknes Uzņēmēju biedrības pārstāvētajos uzņēmumos (kopējais nodarbināto skaits 1760, trijos uzņēmumos noslēgtie koplīgumi aptver 657 darbiniekus, t.sk. divos uzņēmumos koplīgumi noslēgti ar arodorganizācijām, vienā uzņēmumā ar darba ņēmēju pilnvaroto pārstāvi). Informācija par koplīgumos ietvertajiem jautājumiem nav analizēta.

LBAS izveidotajā elektroniskajā datu bāzē par darba koplīgumiem un ģenerālvienošanas nozarēs www.kopligumi.lv reģistrēti vairāki Latgales reģiona uzņēmumi un iestādes, t.sk. arī uzņēmumi, kuri nav pārstāvēti darba devēju organizācijās un uzņēmēju konsultatīvajās padomēs, galvenokārt pašvaldības, pašvaldību kapitālsabiedrības, valsts institūcijas, izglītības un veselības aprūpes iestādes, un tikai dažas komercsabiedrības, piemēram, Rēzeknes kokapstrādes uzņēmums *Verems*, Daugavpils Lokomotīvu remonta rūpnīca, u.c.

Darba devējiem nākotnē varētu būt aktuāls un motivējošs jautājums par priekšrocībām (piemēram, nodokļu diferencēšanu) uzņēmumos/institūcijās, kuros noslēgti darba koplīgumi.

Aktuālās informācijas apzināšanai par noslēgtajiem darba koplīgumiem 2014. gada janvārī uzsākta LDDK Latgales reģiona darba devēju konsultatīvā centra uzņēmumu/darba devēju aptauja, lai uz 2014. gada II ceturksni būtu pieejami korekti dati par reģionā noslēgto koplīgumu skaitu un aptverto darbinieku skaitu.

1.6. Secinājumi par sociālā dialoga situāciju reģionā

Reģionā sociālais dialogs ir nepietiekami attīstīts. Iespējams, darba devēju iesaistei nacionāla līmeņa sociālajā dialogā šķērslis ir ģeogrāfiskais attālums līdz galvaspilsētai, kā arī nevienmērīgā ekonomiskā attīstība Latvijā, jo uzņēmējdarbība koncentrējas Rīgā. Tādējādi nozaru darba devēju organizācijas ir attālinātas no reģionu uzņēmējiem.

Nereti uzņēmēju konsultācijās ir nācies dzirdēt viedokli, ka nav vai ir maz pozitīvo piemēru uzņēmēju interešu lobēšanai nacionālajā līmenī, kā arī iebildumus par nozaru asociāciju un darba devēju organizāciju darbību lielo darba devēju/kompāniju interesēs, ar ko nevar konkurēt reģiona uzņēmumi, kas nodarbina līdz 50 strādājošos.

Reģiona darba devēju organizāciju sekmīga darbība atkarīga no LDDK koordinātoru iesaistes organizācijas ikdienas darbā, nodrošinot regulāru aktuālās informācijas sniegšanu par jautājumiem LDDK dienaskārtībā un citiem uzņēmējiem aktuāliem jautājumiem, koordinējot sadarbību ar radniecīgām organizācijām citos reģionos, nodrošinot pozitīvās pieredzes pārņemšanu.

Latgales reģionā sociālā dialoga attīstība jābalsta uz Rēzeknes un Daugavpils darba devēju organizācijām un partnerību ar arodorganizācijām šajās pilsētās, savukārt Latgales reģiona novadu pašvaldībās iespējams nodrošināt uzņēmēju sadarbību un līdzdalību pašvaldību attīstības plānošanā ar uzņēmējdarbības konsultatīvo padomju starpniecību, ja arodorganizācijas novados nav pietiekami spēcīgas.

2. TRĪSPUSĒJAIS SOCIĀLAIS DIALOGS. REĢIONĀ DARBOJOŠĀS TRĪSPUSĒJĀS KONSULTATĪVĀS PADOMES, TO RAKSTUROJUMS, DARBĪBA, AKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

2.1. Daugavpils Trīspusējā konsultatīvā padome

Vienošanās par Daugavpils Trīspusējās konsultatīvās padomes izveidi tika parakstīta 2010. gada 17. februārī. Vienošanās pašvaldības vārdā parakstīja Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētājs, arodbiedrību vārdā – Daugavpils arodbiedrību centra priekšsēdētājs, Daugavpils darba devēju vārdā – reģionālo darba devēju organizāciju un nozaru asociāciju pilnvarotie pārstāvji no Daugavpils Uzņēmējdarbības attīstības asociācijas, Daugavpils Direktoru un uzņēmēju padomes, Latvijas Būvnieku asociācijas (LBA) Daugavpils nodaļas, Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības uzņēmēju asociācijas un Latvijas Tirgotāju asociācijas. Padomē darbojās 5 pastāvīgie eksperti no Nodarbinātības Valsts aģentūras Daugavpils nodaļas, Daugavpils Universitātes, LDDK, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Daugavpils nodaļas, profesionālās izglītības iestādēm. Padomes darbu koordinēja Daugavpils pilsētas domes Biznesa nodaļa, kas arī nodrošina uzņēmēju sadarbību (koordinēšanu) ar pašvaldību, zināmā mērā pildot DDO funkcijas.

No darba devēju puses Daugavpils Trīspusējā konsultatīvajā padomē deleģēti Daugavpils Direktoru un uzņēmēju padomes (Pjotrs Savostjanovs), Daugavpils Uzņēmējdarbības attīstības asociācijas (Aleksandrs Daderko, kopš 2011. gada pārstāvis Jurijs Dovoreckis), Latvijas Tirgotāju asociācijas (Leonards Sprukts, Danuta), Latvijas Būvnieku asociācijas Daugavpils nodaļas (Josifs Reuts, Daugavpils Būvmehānizācija), Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes uzņēmumu asociācijas (Georgijs Sorokins, Ditton pievadķēžu rūpnīca) pārstāvji.

Ņemot vērā ļoti dažādo nozaru un reģionālo DDO pārstāvniecību, konsultatīvajā padomē nebija izteikts darba devēju puses vadītājs, atšķirībā no arodbiedrībām, kuras pārstāvēja LBAS Daugavpils arodbiedrību centrs. Aktīvāka pozīcija darba devēju pusē bijusi būvniecības uzņēmumu pārstāvjiem un metālapstrādes uzņēmumu pārstāvjiem.

Konsultatīvās padomes pārstāvji 2011. gadā apsekoja metālapstrādes nozares uzņēmumus Daugavpilī, kopumā vairāk nekā 30. Ziņojums par situāciju tika sniegts sanāsmē, aicinot attīstīt uzņēmumu savstarpējo sadarbību un kooperāciju, kas var sekmēt ekonomisko izaugsmi katrā atsevišķā uzņēmumā un nozarēs griezumā reģionā. Viens no secinājumiem bija uzņēmumu krasās atšķirības attiecībā uz darba vidi un darba apstākļiem, neatkarīgi no uzņēmuma lieluma.

Konsultatīvā padome aktīvāka priekšlikumu iesniegšanā bija 2010. gadā, bet 2011. gadā būtiski priekšlikumi netika izteikti, sēdes notika 1-2 reizes ceturksnī, jautājumi bija galvenokārt saistīti ar Daugavpils iniciatīvām, piemēram, gatavošanās Investīciju forumam, izstādēm utml.

Pozitīvi vērtējamās iniciatīvas:

- Daugavpils uzņēmēju apvienošana pārstāvībai nozīmīgās nozares izstādēs, piemēram, metālapstrādes uzņēmumu dalība izstādē „Techindustry” jau divus gadus pēc kārtas;
- Pašvaldība savā mājas lapā izveidojusi Daugavpils uzņēmumu katalogu – bezmaksas iespēja uzņēmējiem;
- 2011. gada 22.-23. septembrī notika Starptautisks investīciju forums un uzņēmējdarbības izstāde. Atzinība Daugavpils lielākajiem ražošanas uzņēmumiem, nodokļu maksātājiem.

2010. gadā noslēgtās Vienošanās par Daugavpils Trīspusējās konsultatīvās padomes izveidi termiņš ir beidzies, līdz ar 2013. gadā padome darbību neveica. Trīspusējā līguma atjaunošanai nepieciešams aktivizēt darba devēju puses pārstāvību, veidojot jaunu darba devēju organizāciju vai arī izvirzot pārstāvjus no nozaru asociācijām.

2.2. Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvā padome

Vienošanās par Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējās konsultatīvās padomes izveidi, lai kopīgi risinātu reģiona sociāli ekonomiskos un reģionālās attīstības jautājumus, parakstīta 2010. gada 10. septembrī. Vienošanās darba devēju vārdā parakstīja Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) prezidents Vitālijs Gavrilovs, arodbiedrību vārdā – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) priekšsēdētājs Pēteris Krīgers, pašvaldību vārdā – Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs Aleksandrs Bartaševičs un novada domes priekšsēdētājs Monvīds Švarcs.

Rēzeknē pašvaldību dalībpusi pārstāv gan pilsētas, gan novada pašvaldība, ņemot vērā, ka novada administratīvais centrs ir Rēzeknes pilsētā, abām pašvaldībām ir kopīga iestāde “Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas pārvalde” (biznesa atbalsta institūcija), kā arī to, ka vairāki ražošanas uzņēmumi, kas ir nozīmīgi darba devēji Rēzeknes reģionā, atrodas novada teritorijā, bet netālu no pilsētas administratīvās robežas. Diemžēl padomes darbā secināts, ka ir atsevišķi jautājumi, piemēram, pašvaldību attīstības programmas, kuru apspriešanai lietderīgi rīkot pilsētas pašvaldībai un novada pašvaldībai atsevišķas tematiskās diskusijas.

Dalībai padomē deleģēti pa pieci pārstāvji no katras dalībpusē (trīs pārstāvji no Rēzeknes pilsētas pašvaldības un divi pārstāvji no novada pašvaldības). LDDK deleģējusi darba devēju interešu pārstāvību Rēzeknes Uzņēmēju biedrības un nozaru asociāciju uzņēmumu pārstāvjiem (Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācija, Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības uzņēmumu asociācija, Latvijas Kokrūpniecības federācija, Autopārvadātāju asociācija „Latvijas Auto”). Arodbiedrības konsultatīvajā padomē pārstāv deleģētās personas no Latvijas Izglītības darbinieku arodbiedrības (LIZDA), Latvijas valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku arodbiedrība (LVIPUFDA) un kokapstrādes, medicīnas darbinieku un mežsaimniecības darbinieku arodbiedrības. Padomes sastāvā ir arī pieci eksperti, kas pārstāv Nodarbinātības Valsts aģentūru, Rēzeknes Speciālo ekonomisko zonu, LDDK, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru un Rēzeknes Augstskolu.

Nolikums nosaka, ka konsultatīvās padomes sēdes notiek vismaz reizi pusgadā. Līdzšinējās sanāksmēs skatīti jautājumi un rosinātas diskusijas par nodarbinātības veicināšanu, uzņēmējdarbības attīstību un savstarpējo sadarbību, par Rēzeknes interešu pārstāvību reģiona mērogā, plānojot vidējā termiņa attīstību, lai nezaudētu reģionālā centra statusu, uzklautā informācija par pilsētas un novada budžeta prognozēm un Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas attīstības perspektīvām. Pozitīvi vērtējama konsultatīvās padomes vadības iniciatīva sekmēt sadarbību ar valsts institūcijām, kā arī Saeimas deputātiem, kas ievēlēti no Latgales reģiona, aktuālu jautājumu apspriešanai tiek rīkotas paplašinātās sēdes.

Konsultatīvās padomes koordinēšanu un sadarbību ar dalībpusēm nodrošina LDDK Latgales reģiona darba devēju konsultatīvais centrs.

3. LDDK LATGALES REĢIONA DARBA DEVĒJU KONSULTATĪVĀ CENTRA INICIATĪVAS

3.1. LDDK pārstāvniecība valsts un pašvaldību institūcijās reģionā

LDDK reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatore Latgales reģionā darbojas šādās valsts un pašvaldību institūcijās un darba devēju organizācijās, kā arī konsultatīvajās padomēs:

- Rēzeknes pilsētas domes Ekonomikas attīstības un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas komisija (no 2009. gada, komisija pārvēlēta 2013. gada jūlijā);
- Daugavpils novada Uzņēmējdarbības konsultatīvā padome (no 2009. gada);
- Latgales Plānošanas reģiona Sadarbības komisija (no 2009. gada);
- Nodarbinātības Valsts aģentūras (NVA) Rēzeknes filiāles darba grupa aktīvā nodarbinātības pasākuma noteiktām personu grupām realizētāju izvēlei (2009.-2010. gads);
- Daugavpils Trīspusējās konsultatīvā padome (ekspertu grupa) (2010.-2011. gadā);
- Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvā padome (ekspertu grupa) (no 2010. gada septembra);
- Rēzeknes Uzņēmēju biedrība (valdes locekle) (no 2009. gada novembra).

3.2. Organizētie pasākumi un to efektivitātes novērtējums

Veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Latgales Plānošanas reģiona administrāciju, Rēzeknes Augstskolu un pašvaldību iestādi "Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas pārvalde" (RSEZ). Šīs institūcijas ar LDDK Latgales reģiona darba devēju konsultatīvā centra starpniecību izzina uzņēmēju/darba devēju viedokli, lai nodrošinātu interešu pārstāvību biznesam aktuālos jautājumos.

2013. gada II pusgadā īstenotas šādas aktivitātes:

- nodrošināta sadarbība projekta aktivitāšu īstenošanā: SIA COMPERIO apmācības darba devēju organizācijām un uzņēmējiem "Divpusējais un trīspusējais sociālais dialogs un cilvēkresursu vadība" (Ludzā, 2013. gada 12., 19., 26. septembrī); "Uzņēmuma attīstība un korporatīvā sociālā atbildība" (Rēzeknē, 2013. gada 24., 25. oktobrī un 1. novembrī); SIA "KOMIN" seminārs darba devēju organizācijām un uzņēmējiem "Ir sarunas. Ir rezultāts" (Rēzeknē, 2013. gada 26. septembrī).
- Dalība RSEZ komercsabiedrību Gada balvas vērtēšanas komisijas sēdē (saskaņā ar LDDK deleģējuma vēstuli) darba devēju viedokļa pārstāvībai. "RSEZ Gada uzņēmuma" apbalvojumi piešķirti sociālajā dialogā aktīviem uzņēmumiem, arī Rēzeknes Uzņēmēju biedrības biedriem – finiera saplākšņa ražotnei RSEZ SIA "VEREMS" un Latvijas – Zviedrijas metālapstrādes uzņēmumam SIA "LEAX Rēzekne" RSEZ.
- 2013. gada 23. augustā organizēta reģionālo darba devēju organizāciju/uzņēmēju klubu tikšanās Rēzeknē kā sociālā dialoga attīstības un savstarpējās sadarbības veicināšanas pasākums, kurā piedalījās vairāk nekā 60 dalībnieki no Bauskas, Jelgavas, Mārupes, Rīgas, Cēsīm, Jēkabpils, Līvāniem.
- 2013. gada 20. septembrī nodrošināta dalība Starptautiskajā konferencē "Ceļš uz labklājību. Sociālā dialoga loma ilgtspējīgai ekonomikas un sabiedrības attīstībai". Konferencē sniegts ziņojums par sociālā dialoga attīstību reģionos diskusijā "Sociālā dialoga ietekme uz nodarbinātības un darba tiesību jautājumu attīstību reģionos – izaicinājumi šodien un nākotnei".
- LDDK īstenotā projekta "LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos" ieviešanas laikā Rēzeknē sociālā dialoga attīstība tiek īstenota vairāku institūciju sadarbībā, t.sk. ar RSEZ pārvaldi, kas ir pašvaldības institūcija ekonomisko jautājumu risināšanā.

Ekonomiski aktīvie uzņēmumi, kas darbojas RSEZ teritorijā ir aktīvi dalībnieki sociālā dialoga procesā un piedalās reģionālās darba devēju organizācijas darbībā. No 2013. gada 23. līdz 28. septembrim nodrošināta LDDK eksperta dalība RSEZ projektā Nr.BI-GRO-368 „Ekonomiskās sadarbības, uzņēmējdarbības un inovāciju iespējas starp Latvijas, Zviedrijas un Norvēģijas metālapstrādes un kokapstrādes MVU un biznesa organizācijām” ir sociālā dialoga un partnerības attīstības iespēja. Izmantojot “Nordic-Baltic mobility programme” finansējumu, sniegts papildus ieguldījums sociālā dialoga projekta kapacitātei, eksperta kvalifikācijas un zināšanu līmeņa paaugstināšanai metālapstrādes un kokapstrādes nozarē, lai šīs zināšanas izmantotu turpmākajās konsultācijās reģionā, nodrošinātu pozitīvās pieredzes pārnesi. Ņemot vērā, ka gan Zviedrijā, gan Norvēģijā būtiska loma ir uzņēmēju organizāciju sadarbībai ar arodbiedrībām un darba devēju organizācijas ir spēcīgi sociālā dialoga partneri, dalība projektā deva iespēju ekspertam gūt papildus zināšanas par sociālā dialoga jautājumiem skandināvijas valstīs, stiprināt sadarbību ar pašvaldības institūciju un RSEZ uzņēmumu pārstāvjiem.

- Nodrošināta informācijas sniegšana uzņēmējiem par gatavošanos eiro ieviešanai, nodrošināta sadarbība ar Latvijas Banku semināros par eiro ieviešanu 2013. gada 19. novembrī Balvos, 20. novembrī Rēzeknē, 21. novembrī Ludzā. Šajos reģionālajos semināros kopumā piedalījās vairāk nekā 200 dalībnieki.
- Koordinējoša loma jauniešu sadarbībai prakses vietu nodrošināšanai Rēzeknes reģiona uzņēmumos. Papildus portāla www.prakse.lv iespējām, tiek apkopotas uzņēmumu iespējas piedāvāt prakses vietas studentiem, savukārt, piemēram, Rēzeknes Augstskola iesniedz apkopojumu par nepieciešamajām studentu prakses vietām. Pirmo reizi šāda iniciatīva īstenota 2011. gada pavasarī, tiek uzturēta pastāvīgi.
- Nodrošināta informācijas sniegšana par darba tirgū pieprasītajām profesijām un izglītības iespējām, iesaistoties Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) sadarbībā ar Izglītības pārvaldi rīkotajā “Karjeras nedēļā” 2013. gada oktobrī, piedaloties Karjeras stundās vairākās Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes novada un Viļānu novada izglītības iestādēs.

Neformālās pārrunās uzņēmēji pozitīvi novērtē LDDK darbību reģionos. Pozitīvās un perspektīvās tendences ir koordinatora loma starp dažādām institūcijām reģionam kopumā nozīmīgos jautājumos un uzņēmējdarbības attīstībai un ekonomiskās aktivitātes veicināšanai. Uzņēmēji atzinīgi novērtē saikni ar LDDK kā nacionāla līmeņa sociālā dialoga partneri un norāda uz atgriezeniskās saiknes nepieciešamību, lai saņemtu savlaicīgu un kvalitatīvu informāciju par aktuālajiem jautājumiem un normatīvo aktu projektiem.

3.3. SVID analīze

Stiprās puses:	Vājās puses:
<ul style="list-style-type: none"> • Reģionālā koordinatora pieredze pašvaldības darbā un sadarbībā ar reģiona institūcijām, t.sk. Latgales Plānošanas reģions, RSEZ pārvalde, Rēzeknes Augstskola • LDDK atpazīstamība reģionā, partneru uzticēšanās konsolidētam darba devēju viedoklim • Spēcīga darba devēju organizācija – Rēzeknes Uzņēmēju biedrība 	<ul style="list-style-type: none"> • Maz pozitīvo piemēru uzņēmēju interešu/viedokļu pārstāvībā nacionālajā līmenī, kas mazina uzticēšanos viedokļu ietekmēšanas iespējām • Daugavpils darba devēju organizāciju vājā kapacitāte • Arodbiedrību “nepopularitāte”, darba ņēmēju pārstāvju vai arodbiedrību neesamība nelielos uzņēmumos/iestādēs (līdz 50 nodarbinātajiem)

<ul style="list-style-type: none"> • Sekmīga sadarbības ar LBAS reģiona arodbiedrību centru Daugavpilī 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiski un sociāli aktīvie uzņēmumi interešu pārstāvības nodrošināšanai darbojas nozaru asociācijās, trūkst motivācijas iesaistīties reģionālajā darba devēju organizācijā
<p style="text-align: center;">Iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rēzeknes Uzņēmēju biedrības kapacitātes stiprināšana un biedru skaita palielināšana, kas var kļūt par pamatu Latgales reģiona darba devēju organizāciju apvienības izveidei • Sadarbība ar citām biznesa atbalsta institūcijām reģionā, lai sekmētu uzņēmumu iesaisti sociālajā dialogā • Jaunu sadarbības partneru identificēšana Daugavpilī, lai veidotu spēcīgu darba devēju organizāciju, apvienojot lielākos darba devējus un nodokļu maksātājus 	<p style="text-align: center;">Draudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās aktivitātes samazināšanās Latgales reģionā, lielo ražošanas uzņēmumu neliels skaits • Iedzīvotāju skaita samazināšanās reģionā, uzņēmumu ar nelielu nodarbināto skaitu īpatsvara palielināšanās

3.4. Izvirzītās prioritātes un darba uzdevumi nākamajam pārskata periodam (2014. gadam):

- Konsultāciju sniegšana reģiona darba devējiem, uzņēmējiem par sociālā dialoga nozīmī, koplīgumiem, iesaisti darba devēju organizācijās.
- Sadarbība ar novadu uzņēmēju konsultatīvajām padomēm (Rēzeknes novads, t.sk. konkurss “Gada uzņēmējs”; Daugavpils novads, Balvu novads, Ludzas novads, u.c.);
- Sociālā dialoga nostiprināšana Daugavpilī, rosinot uzņēmējus apvienoties DDO; sadarbība ar pašvaldību par Trīspusējās konsultatīvās padomes līgumu;
- Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējās konsultatīvās padomes sanāksmes (1 x ceturksnī);
- Darba devēju organizāciju (DDO) kapacitātes stiprināšana (Rēzekne, Līvāni, Daugavpils novads);
- Sociālā partnerības pilnveidošana (Rēzeknes Augstskola, Daugavpils Universitāte, Rēzeknes SEZ);
- Sadarbība Latgales plānošanas reģiona un Latgales uzņēmējdarbības centra (LUC) aktivitātēs;
- Uzņēmēju iesaiste stratēģisko attīstības dokumentu izstrādē (Rēzeknes pilsētas attīstības programma 2014-2020; Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas attīstības programma 2014-2020);
- Līdzdalība pasākumā “Izglītība un Karjera 2014” (profesionālās un augstākās izglītības iestāžu izstāde) Rēzeknē martā.
- LDDK reģionālā vizīte Latgalē un apbalvojuma “Labākais darba devējs reģionā” pasniegšana (Līvāni, maijs).

3.5. Aktuālie jautājumi un problēmas uzņēmumu skatījumā

Iesaistoties lēmumu pieņemšanas procesos un piedaloties vietējo attīstības dokumentu izstrādē (Rēzeknes pilsētas Attīstības programma, ilgspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas Attīstības programma 2014-2020) darba devēji aktualizējuši vairākus biznesam būtiskus jautājumus.

Būtisks valsts ieguldījums reģiona attīstībā būtu ceļu infrastruktūras uzlabošana, vienlaikus nodrošinot arī lauku ceļu attīstību, kas sekmētu darbaspēka mobilitāti uz pilsētām un novadu centriem. Atsevišķos gadījumos uzņēmēji norāda uz valsts monopoluzņēmumu (Latvenergo, Latvijas Gāze) atbalsta trūkumu ražošanai nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanā vai darbības uzturēšanā.

Rēzeknes reģiona attīstības perspektīvas uzņēmēji saskata industriālo teritoriju attīstībā, zinātnes un izglītības sadarbībā ar uzņēmējiem, lai nodrošinātu inovatīvu produktu attīstību un darba tirgus prasībām atbilstošu speciālistu sagatavošanu. Tajā pašā laikā pastāvošs drauds ekonomiskās izaugsmes nodrošināšanai ir iedzīvotāju skaita samazināšanās reģionā, kas ietekmē darbaspēka pieejamību.

Darba devēju identificētie biznesa attīstībai aktuālie jautājumi ir arī darbaspēka nodokļu sloga samazināšana, paaugstinot neapliekamā minimuma un atvieglojuma par apgādājamajiem sliekšni; uzņēmuma ienākuma nodokļa atlaižu piemērošana uzņēmumiem, kas investē ražošanā; tostarp izteikti ierosinājumi par godīgas konkurences ievērošanu publisko iepirkumu un būvniecības procesos, kā arī ES finanšu resursu piesaistē.

3.6. Sociālā dialoga faktiskā situācija un attīstības tendences Latgales reģionā

Sociālā dialoga attīstība Latgales reģionā 2013. gadā vērtējama vairākos aspektos: darba devēju organizāciju kapacitātes stiprināšana, sadarbība ar pašvaldībām un iesaiste karjeras izglītībā.

Darba devēju organizācijas

Aktīvākā un lielākā darba devēju organizācija Latgalē ir Rēzeknes Uzņēmēju biedrība, kas dibināta 2009. gadā un patlaban apvieno 27 uzņēmumus, kuros kopumā nodarbināti vairāk nekā 1700 strādājošie. Biedrība ir LDDK biedrs, darba devēju puses pārstāvis Rēzeknes pilsētas un novada Trīspusējā konsultatīvajā padomē, aktīvi sadarbojas ar Rēzeknes Augstskolu gan studiju programmu izvērtēšanā, gan prakses vietu nodrošināšanā studentiem. Vieni no biedrības nozīmīgākajiem pasākumiem ir ikgadējās izstādes "Rēzeknes Uzņēmējs" un "Izglītība un Karjera". Rēzeknes Uzņēmēju biedrības Padomes priekšsēdētāja vietnieks Jānis Staris skaidro, ka ir sarežģīti izvērtēt biedrības darbības rezultātu, jo tam nav noteiktu mērvienību. Ieguvums noteikti ir gan informācija, gan savstarpējā sadarbība, jo nereti uzņēmēji pat vienas pilsētas ietvaros nezina, ko ražo vai kādus pakalpojumus sniedz kaimiņu uzņēmums.

Lai sekmētu reģionālo sadarbību un informācijas apmaiņu ar citām radniecīgām organizācijām, 2013. gada augustā Rēzeknē norisinājās Latvijas reģionālo uzņēmēju klubu tikšanās, kurā piedalījās vairāk nekā 60 uzņēmēji no Zemgales, Vidzemes un Rīgas reģiona.

Reģionā vēl darbojas arī biedrība "Daugavpils novada uzņēmēju padome" un jaunizveidotā uzņēmēju organizācija, 2013. gada jūlijā dibinātā biedrība "Līvānu novada uzņēmēji".

Sadarbība ar pašvaldībām

Īstenojot sadarbību trīspusējo līgumu ietvaros uzņēmēji 2013. gadā iesaistījušies attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, t.sk. Rēzeknes pilsētas Attīstības programma, RSEZ Attīstības plāns 2014-2020. Uzņēmēji 2013. gadā piedalījās arī Rēzeknes pilsētas pašvaldības skolēnu vasaras darba programmā, piedāvājot skolu jauniešiem darba iespējas Rēzeknes uzņēmumos.

Karjeras izglītība

Lai sekmētu darba tirgus prasībām atbilstošas izglītības nodrošināšanu, reģiona uzņēmēji aktīvi iesaistās karjeras izglītības pasākumos, piemēram, piedaloties "Karjeras nedēļas" pasākumos, dodot iespēju skolēnu ekskursijām uzņēmumos, viesojoties Karjeras stundās izglītības iestādēs, sniedzot informāciju par darba tirgū nākotnē pieprasītajām profesijām. Šādas aktivitātes 2013. gadā īstenotas Rēzeknē (sadarbībā ar Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centru "Zeimuļs"), Dagdā un Andrupenē, Rēzeknes novada Maltā un Viļānos.